

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านขนส่งและการสื่อสาร ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการตลาด และเพื่อศึกษาแนวทางการสร้าง การมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี โดยได้ทำการศึกษาในประชากรวิจัย 4 กลุ่มประกอบด้วย

1. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง
2. กลุ่มประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง
3. กลุ่มตัวแทนของหน่วยงานราชการและหน่วยงานภาคเอกชน
4. กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้วิธีการสำรวจสภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรวบรวมข้อมูลจากประชากรวิจัยในกลุ่มประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอบ่อทอง โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวแทนของ หน่วยงานราชการและหน่วยงานภาคเอกชน และกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ โดยใช้แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งผลการศึกษาตามที่ได้นำเสนอไปในบทที่ 4 สามารถนำมาสรุปผลได้ดังนี้

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

ผลการศึกษาแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วยการศึกษาแนวทางการจัดการใน 4 ด้านดังนี้ 1) ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการขนส่งและการสื่อสาร 3) ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) ด้านการตลาด

1. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อำเภอบ่อทองอยู่ในสภาพ ที่ค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ แต่ในหลาย ๆ จุดอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการเสื่อมสภาพเนื่องจากการขยายตัวของพื้นที่เกษตร โดยทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญประกอบด้วย

1.1 เขาชะอางค์ทรงเครื่อง

เขาชะอางค์ทรงเครื่องตั้งอยู่ห่างจากตลาดอมพูน อำเภอบ่อทอง ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 22 กิโลเมตร ก่อนถึงที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทอง ประมาณ 500 เมตร เป็นภูเขาหินปูนที่สวยงาม มีถ้ำสำคัญ 3 แห่ง คือ ถ้ำกระเหียง ถ้ำพระ และถ้ำมิด และที่เป็นที่อยู่อาศัยของค้างคาวลูกหนูจำนวนมากนับล้าน ๆ ตัว ในช่วงเวลาช่วงใกล้ค่ำประมาณ 18.00 น. จะมีฝูงค้างคาวบินออกมาจากถ้ำเพื่อออกหาอาหาร เมื่อมองฝูงค้างคาวที่บินออกมาจากถ้ำจะคล้ายเกลียวคลื่นที่สวยงาม

1.2 เขาถ้ำประทุน

เขาถ้ำประทุน มีถ้ำที่มีลักษณะค่อนข้างแปลกกว่าในถ้ำอื่น โดยปากถ้ำเป็นช่องขนาดเล็ก รัศมีประมาณ 2 ฟุต ยาวประมาณ 10 เมตร การเข้าสู่ถ้ำด้านในจะต้องคลานตามช่องขนาดเล็กนี้เพื่อทะลุเข้าไปด้านใน โดยพื้นที่ด้านในจะเป็นพื้นที่ราบขนาดกว้างประมาณครึ่งสนามฟุตบอล มีต้นไม้สูงขึ้นตามแนวผนังถ้ำตั้งฉากกับพื้นดินคล้ายกับกำแพงต้นไม้ด้านบนมีอุโมงค์ของถ้ำอยู่หลายแห่ง บางแห่งสามารถจุคนได้ 5 - 10 คน แต่บางแห่งสามารถจุคนได้ถึง 100 คน มีอุโมงค์ของถ้ำ 2 แห่งที่มีหินย้อย และหลืบม่านหินย้อยที่สวยงาม

1.3 เขาหินคม

เขาหินคมเป็นเขาหินปูน ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลพลวงทอง อยู่ห่างจากที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทอง ตามเส้นทางสายเขาชะอางค์ - คลองยางเป็นระยะทางประมาณ 8 กิโลเมตร บนเขาหินคมมีถ้ำที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว คือ “ถ้ำลับแล” ภายในถ้ำเมื่อลอดผ่านช่องเล็ก ๆ เข้าไป จะพบโพรงถ้ำที่มีต้นไม้สูงใหญ่มากมายขึ้นอยู่บนลานดินอุดมสมบูรณ์ ดูสวยงามแปลกตาเป็นที่น่าอัศจรรย์ ภายในโพรงถ้ำจะมีบันไดขึ้นสู่หาถ้ำด้านบน ซึ่งภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยขนาดเล็กที่สวยงาม อันเป็นความวิจิตรบรรจงของธรรมชาติ ในถ้ำตรงกลางนั้นจะสามารถแยกไปอีกด้านหนึ่งของโพรงถ้ำได้ ซึ่งถ้ำในช่วงนี้สำหรับคนที่ไม่คุ้นเคยเส้นทาง อาจหลงทางและหาทางออกไม่ได้ จึงเป็นที่มาของชื่อถ้ำลับแล และถือเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งของถ้ำนี้

1.4 น้ำตกอ่างผักหนาม (น้ำตกเขาใหญ่อ่างริน)

น้ำตกอ่างผักหนาม ตั้งอยู่ในเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าอ่างฤๅไน อยู่ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 6 บ้านอ่างผักหนาม ห่างจากตัวอำเภอบ่อทองไปทางทิศตะวันออกตามเส้นทางสายอมพูน - เขาใหญ่ ประมาณ 25 กิโลเมตร น้ำตกแห่งนี้เป็นต้นน้ำของแม่น้ำประแสร์ และคลองหลวง เป็นน้ำตกที่มีความสวยงาม และมีความสูงถึง 15 ชั้น ลักษณะของน้ำตกเป็นน้ำตกกระหว่างร่องเขา และมีแอ่งพักน้ำ ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำมากแต่ในช่วงฤดูแล้งจะมีน้ำไหลริน น้ำตกแห่งนี้จัดเป็นน้ำตก

ที่มีความสวยงามแห่งหนึ่งและมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หากได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม

2. การจัดการด้านการขนส่งและการสื่อสาร

2.1 โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง

1) แนวทางการพัฒนาด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง

แนวทางการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งเพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทอง ประกอบด้วย

(1) การปรับปรุงจราจรในเส้นทางสายที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทั้ง 6 แห่ง

(2) การขยายไหล่ทางของเส้นทางสายที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญทั้ง 6 แห่ง เพื่อพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยาน

(3) การพัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ปัจจุบันอยู่ในสภาพที่ยากลำบากในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความสะดวกสบายในการเดินทางของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

2) แนวทางการพัฒนาด้านระบบการขนส่งมวลชน

แนวทางการพัฒนาด้านระบบการขนส่งมวลชนเพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทอง ประกอบด้วย

(1) การประสานกับผู้ประกอบการขนส่งผู้โดยสารในพื้นที่ เพื่อเตรียมหาผู้ประกอบการการเข้ามาลงทุนในด้านการขนส่งนักท่องเที่ยว โดยเพิ่มเที่ยวโดยสารสำหรับนักท่องเที่ยวด้วยรถยนต์โดยสารปรับอากาศ ซึ่งจะคิดอัตราค่าโดยสารที่สูงกว่าอัตราค่าโดยสารปกติ

(2) การจัดให้ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ที่สนใจเข้ามาดำเนินรับ - ส่งผู้โดยสาร ไปยังแหล่งท่องเที่ยว ให้เข้ามาดำเนินกิจการในส่วนนี้ภายใต้การบริหารจัดการของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(3) การจัดจักรยานไว้สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว เพื่อเข้าจับไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่อยู่ในเส้นทางที่จัดไว้สำหรับการท่องเที่ยวโดยจักรยาน

2.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร

แนวทางการพัฒนาด้านการสื่อสารเพื่อรองรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทอง ประกอบด้วย

(1) การประสานกับองค์การโทรศัพท์และบริษัทที่รับสัมปทานการจัดบริการโทรศัพท์พื้นฐานในพื้นที่อำเภอบ่อทองเพื่อเพิ่มตู้สายโทรศัพท์ หรือปรับปรุงโทรศัพท์พื้นฐานให้เป็นระบบสัญญาณควมเพื่อรองรับระบบอินเทอร์เน็ต

(2) การประสานกับผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่เครือข่ายระบบเอไอเอส และเครือข่ายระบบดีแทค เพื่อเพิ่มสถานีทวนสัญญาณในพื้นที่เพื่อปรับปรุงคุณภาพของสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่

3. การจัดการด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวก

การจัดการด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทองจะดำเนินใน 2 ระดับ คือ ในระดับภาพรวมของโครงการ และในระดับแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ใน 4 เรื่องประกอบด้วย

3.1 การวางผัง (site planning)

3.2 การออกแบบอาคาร (building design)

3.3 การจัดการของเสีย (waste management)

3.4 การวางแผนด้านพลังงานและสาธารณูปโภค (energy resource and utility infrastructure)

การวางผัง การวางผังการใช้ประโยชน์พื้นที่ได้กำหนดขอบเขตไว้ในบริเวณสองฝั่งของเส้นทางที่ได้กำหนดให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยว บริเวณตำแหน่งที่เสนอให้เป็นที่ตั้งของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และบริเวณแหล่งท่องเที่ยว

การออกแบบอาคาร สำหรับอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่โครงการที่คณะผู้วิจัยได้เสนอให้มีการออกแบบและก่อสร้าง ประกอบด้วย

บริเวณพื้นที่	อาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เสนอให้ดำเนินการ
1. ลีแยมคอมพม (ตัวอำเภอบ่อทอง)	1. ป้ายจราจรบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว และระยะทาง
2. ริมถนนสายอ้อมพนม - เขาระองค์ บริเวณบ้านคลองตาเพชร	1. ป้ายจราจรบอกทางไปแหล่งท่องเที่ยว และระยะทาง
3. พื้นที่ที่เสนอให้มีการวางผังการใช้ ประโยชน์ที่ดิน	1. เส้นทางจักรยาน (bikeway) ริมสองฝั่งถนน (แผนที่ 4.4)
4. ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล พลวงทอง	1. อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเลือกที่ 1 (แผนที่ 4.5 และ รูปที่ 4.8) 2. ห้องน้ำ
5. น้ำตกอ่างผักหนาม	1. อาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเลือกที่ 2 (แผนที่ 4.5 และ รูปที่ 4.8) 2. ห้องน้ำ 3. ร้านอาหาร 4. บ้านพักสำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว 5 หลัง 5. บริเวณจุดกางเต็นท์ 6. ทางเดินเข้าสู่ น้ำตก (รูปที่ 4.9)
6. เขาระองค์ทรงเครื่อง	1. ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว 2 หลัง (รูปที่ 4.10) 2. ลานจอดรถ (รูปที่ 4.10) 3. ทางเดินเท้าขึ้นสู่ถ้ำ (รูปที่ 4.11) 4. การปรับปรุงทัศนียภาพและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบริเวณ โถงถ้ำ (รูปที่ 4.12) 5. ชุดลูกธนูที่อยู่นบริเวณรอบ ๆ ภูเขา
7. เขาโคโนเสาร์	1. จุดชมวิว 2. ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว 1 หลัง
8. เขาระองค์โอน	1. ปรับปรุงเส้นทางขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาท
9. วนอุทยานเขาห้ายอด	1. ตู้หรือที่สำหรับจัดเก็บโครงกระดูก และสิ่งของต่าง ๆ ที่มี คุณค่าทางประวัติศาสตร์ 2. ทางขึ้น - ลงจุดที่จะพัฒนาให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรม ป็นหน้าผาสำหรับนักท่องเที่ยว 3. ซ่อมแซมศาลาที่พักนักท่องเที่ยวที่อยู่นบริเวณโดยรอบภูเขา
10. เขาหินคม	1. พัฒนาเส้นทางสู่ถ้ำให้มีความสะดวกสบาย 2. ลานจอดรถ 3. ห้องน้ำ

การจัดการของเสีย แนวทางสำหรับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลซึ่งเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1) จัดถังขยะไว้ในบริเวณด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง โดยใช้ถังขยะในลักษณะที่สัตว์และแมลงไม่สามารถเข้าไปได้
- 2) มีการแยกประเภทของถังขยะเพื่อสามารถนำวัสดุบางอย่างกลับมาใช้ซ้ำได้อีก
- 3) ห้ามไม่ให้มีการนำอาหารเข้าไปรับประทานด้านในแหล่งท่องเที่ยว ยกเว้นน้ำดื่ม ซึ่งจะต้องมีการแจ้งจำนวนแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้พนักงานเก็บภาชนะสำหรับบรรจุน้ำดื่มออกมาให้ครบ
- 4) ประสานให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทองเข้ามาดำเนินการจัดเก็บและนำขยะไปกำจัดด้วยวิธีการที่เหมาะสม
- 5) แนะนำให้องค์การบริหารส่วนตำบลพลวงทองใช้วิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดขยะอินทรีย์ (organic wastes) เช่น การทำปุ๋ยหมัก
- 6) น้ำเสียจากที่พักของนักท่องเที่ยวและชุมชนจะต้องผ่านการบำบัดก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ
- 7) การสร้างห้องสุขาจะต้องกำหนดให้อยู่ห่างจากแหล่งน้ำอย่างน้อย 30 เมตร และหากสภาพพื้นดินเป็นดินทรายจะต้องให้ระยะห่างเพิ่มมากขึ้น

การจัดการด้านพลังงานและสาธารณสุขโลก แนวทางสำหรับการจัดการด้านพลังงานและสาธารณสุขโลกเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย

- 1) ปรับสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารด้านการท่องเที่ยวและที่พักของนักท่องเที่ยวทั้งหมดให้สามารถรับลมธรรมชาติได้มาก เพื่อที่จะลดการใช้พลังงานโดยไม่จำเป็น เช่น การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
- 2) นำพลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานลม หรือพลังงานน้ำตกเข้ามาใช้เท่าที่จะสามารถทำได้
- 3) การวางท่อประปา สายไฟฟ้า และสายโทรศัพท์ ควรฝังลงดิน เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์
- 4) การใช้เครื่องมือกำเนิดไฟฟ้าพลังงานดีเซลในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่ไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึงให้ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าในตำแหน่งที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางสายตาแก่นักท่องเที่ยว
- 5) ควรใช้เครื่องปรับอากาศในอาคารด้านการท่องเที่ยวเฉพาะในส่วนที่จำเป็นต้องควบคุมอุณหภูมิ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์สำหรับงานวิจัย

6) การออกแบบอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรใช้หลักการระบายความร้อนโดยลมธรรมชาติให้มากที่สุด

4. การจัดการด้านการตลาด

4.1 การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในแง่การตลาด

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง ได้แก่ ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทองที่มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ น้ำตก มนุษย์โบราณ พืชพรรณธรรมชาติ วิถีชีวิตของเกษตรกร ซึ่งจะเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวยังรวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่คณะผู้วิจัยได้เสนอให้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการขนส่งผู้โดยสารและสภาพเส้นทางที่สะดวกสบาย ที่พักรถ มัคคุเทศก์ การดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และระบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม

4.2 กลยุทธ์การตลาด

(1) ส่วนแบ่งการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จะเป็นการท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ และเป็นกลุ่มขนาดเล็กประกอบด้วยสมาชิกระหว่าง 5 - 30 คน

(2) ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง ประกอบด้วย กลุ่มผู้ที่รักการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และกลุ่มผู้ที่ยังไม่คุ้นเคยกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งจะต้องมีการวางกลยุทธ์การตลาดเพื่อขยายฐานลูกค้าไปยังกลุ่มหลัง นอกจากนี้ยังมีชาวต่างชาติในกลุ่มอเมริกา แคนาดา ยุโรป และญี่ปุ่น

(3) การโฆษณา คณะผู้วิจัยเสนอให้มีการใช้สื่อโฆษณาที่เหมาะสม เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ เช่น วารสารการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก ได้แก่ Audubon Society, Sierra Club, GEO, Smithsonian Institution, Buzzworm, The National Geographic Traveler และวารสาร อ.ส.ท. ของไทย

(4) การออกแบบโฆษณา คณะผู้วิจัยได้เสนอให้มีการออกแบบสื่อโฆษณาที่สร้างความดึงดูดใจและเลือกลงในหน้าโฆษณาที่เหมาะสม

(5) การจัดทำบัญชีรายชื่อลูกค้าเพื่อติดต่อทางไปรษณีย์ เมื่อมีการติดต่อเข้ามาของลูกค้าจะต้องมีการจัดทำบัญชีรายชื่อลูกค้าเพื่อติดต่อและจัดส่งข้อมูลทางไปรษณีย์ให้แก่ลูกค้า

แนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี

การศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่น จากกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นที่มีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินอยู่ติดกับพื้นที่ที่ได้ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และตัวแทนของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า

1. ประชาชนในท้องถิ่นที่มีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินติดกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประชาชนในท้องถิ่นที่มีที่อยู่อาศัยหรือที่ทำกินติดกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 5 แห่งของอำเภอบ่อทอง จำนวน 24 ราย ทั้งหมดเห็นด้วยกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง รวมถึงการที่จะพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวที่อยู่ติดกับแปลงที่ดินของประชาชนในกลุ่มนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ตัวแทนของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง

การศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกลุ่มนี้ ผลการศึกษาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญมีดังนี้

2.1 รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ่อทอง

รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ่อทอง ควรเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นไปในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจัดเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2 จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง

จุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง คือ สภาพความสวยงามและความสมบูรณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทั้งภูเขา ถ้ำ น้ำตก

2.3 จุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง

จุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทองคือ ระยะทางในการเดินทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างไกล ประกอบกับการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่ค่อยสะดวก นอกจากนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว และที่สำคัญคือยังขาดงบประมาณสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.4 โอกาสของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง

โอกาสของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทองมีค่อนข้างมาก หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม

2.5 อุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง

อุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทองยังมีอยู่ในหลายส่วน นับตั้งแต่ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยว ความสะดวกสบายและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมถึงในเรื่องระเบียบข้อบังคับของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชที่เป็นผู้ดูแลพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

2.6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องความสะดวกและสภาพภูมิทัศน์บริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

2.7 ด้านการขนส่งและการสื่อสารที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ระบบการคมนาคมขนส่งและการสื่อสารที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวคือ การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่ง และการเตรียมยานพาหนะสำหรับการรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงการปรับปรุงสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้มีความชัดเจนและสามารถใช้งานได้ในทุก ๆ พื้นที่

2.8 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ประกอบด้วย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระบบการรักษาความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำ ร้านค้า ที่จอดรถ ถังขยะ เป็นต้น

2.9 ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาดที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

การประชาสัมพันธ์และการตลาดเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อำเภอบ่อทองที่ควรดำเนินการเพิ่มเติม คือการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทองให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นทั้งในกลุ่มของประชาชนในจังหวัดและนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่น

2.10 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

ควรมีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การดูแลนักท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

2.11 การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยินดีที่จะช่วยประสานกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ่อทอง รวมทั้งการสนับสนุนส่วนตัวเพื่อผลักดันให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง สามารถบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยได้นำผลที่ได้รับจากการศึกษามาคำหนดเป็นข้อเสนอแนะในรูปแบบของแผนงานโครงการ เพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. แผนงานพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่ง

ชื่อโครงการ	รายละเอียดโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการปรับปรุงผิวจราจรถนนสายอมพรม - พลงทอง	ขนาด 2 ช่องจราจร ระยะทาง 22 กิโลเมตร	50,000,000
2. โครงการปรับปรุงผิวจราจรถนนสายเขาชะอางค์ - คลองยาง	ขนาด 2 ช่องจราจร ระยะทาง 8 กิโลเมตร	15,000,000
3. โครงการพัฒนาทางเข้าถ้ำลับแล	ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ผิวทางกว้าง 4 เมตร ระยะทาง 1 กิโลเมตร	3,000,000
4. โครงการพัฒนาทางเข้าน้ำตกอ่างผักหนาม	ถนนลาดแอสฟัลติก ผิวทางกว้าง 5.5 เมตร ระยะทาง 2 กิโลเมตร	5,000,000
5. โครงการพัฒนาเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว	กว้าง 2 เมตร ระยะทาง 18 กิโลเมตร (รวมสองฝั่ง)	15,000,000

รวมแผนงานที่เสนอให้ดำเนินการ 5 โครงการ งบประมาณรวม 88,000,000 บาท

2. แผนงานพัฒนาระบบสาธารณูปโภค

ชื่อโครงการ	รายละเอียดโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการพัฒนาประปาชุมชน บ้านอ่างผักหนาม	กำลังผลิต 70 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน	2,500,000
2. โครงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำดิบด้านล่าง น้ำตกอ่างผักหนามเพื่อการผลิตประปา ชุมชน	ขนาดความจุ 10,000 ลูกบาศก์เมตร	5,000,000

รวมแผนงานที่เสนอให้ดำเนินการ 2 โครงการ งบประมาณรวม 7,500,000 บาท

ชื่อโครงการ	รายละเอียดโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	จำนวน 1 แห่ง	10,000,000
2. โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณน้ำตกอ่างผักหนาม		
2.1 ห้องน้ำ	จำนวน 5 หลัง	50,000
2.2 ร้านอาหาร	ขนาดการรองรับ 50 คน	200,000
2.3 บ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว	จำนวน 5 หลัง	750,000
2.4 ทางเดินเข้าสู่จุดน้ำตกชั้นที่ 1 - 5	ขนาดความกว้าง 1.5 เมตร ระยะทาง 1.8 กิโลเมตร	2,000,000
3. โครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณเขาสระอางค์ทรงเครื่อง		
3.1 ศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	ขนาดรองรับ 10 คน จำนวน 2 หลัง	100,000
3.2 ลานจอดรถ	ผิวคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดรองรับ รถยนต์จำนวน 20 คัน และมอเตอร์ ไซด์หรือจักรยานจำนวน 30 คัน	500,000
3.3 ทางเดินเท้าเข้าสู่ถ้ำ	ขนาดความกว้าง 1.5 เมตร ระยะทาง 150 เมตร	150,000
3.4 การปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกภายในบริเวณโถงถ้ำ		200,000
3.5 ขุดลอกคลองลำธารบริเวณเขาสระอางค์ ทรงเครื่อง	ระยะทาง 800 เมตร	100,000

ชื่อโครงการ	รายละเอียดโครงการ	งบประมาณ (บาท)
4. โครงการพัฒนาและซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณวนอุทยานเขาห้วยยอด		
4.1 ตู้/ที่สำหรับจัดเก็บโครงกระดูกและสิ่งของต่าง ๆ	จำนวน 1 หลัง	10,000
4.2 ทางขึ้น - ลงจุดที่พัฒนาให้เป็นสถานที่สำหรับกิจกรรมป็นน้ำผา	ระยะทาง 20 เมตร	20,000
4.3 ซ่อมแซมศาลาที่พักนักท่องเที่ยว	จำนวน 3 หลัง	50,000

รวมแผนงานที่เสนอให้ดำเนินการ 13 โครงการ งบประมาณ 14,580,000 บาท

แผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ชื่อโครงการ	รายละเอียดโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติตามผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน	กลุ่มเป้าหมายผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน จำนวน 50 คน	50,000
2. โครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่พักแบบโฮมสเตย์	กลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน จำนวน 50 คน	50,000
3. โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบริการท่องเที่ยวในชุมชน	กลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชน จำนวน 50 คน	50,000
4. โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า และของที่ระลึกจากชุมชน	กลุ่มเป้าหมายประชาชนในชุมชนและกลุ่มแม่บ้าน จำนวน 100 คน	200,000

รวมแผนงานที่เสนอให้ดำเนินการ 4 โครงการ งบประมาณ 350,000 บาท